

Nogle Bemærkninger om kriminel Retspleje i Kina.

Foredrag i juridisk Forening af J. Munthe-Brun.

En Kriminal-Statistik over Kina vilde sikkert vise et overraskende lavt Procent-Tal af Forbrydelser, behandlede og paadømte af Domstolene. Grunden hertil er dog ikke den, at den kinesiske Nation er bedre end andre Nationer; thi ganske vist afholder Kineserens rolige og nøgterne Naturel, den forbavsende Kontrol, Forstanden hos ham over over Følelseslivet, og den rodfæstede, næsten religiøse Respekt for al Autoritet, ham i mangfoldige af Livets Tilskikkelser fra at overskride den kriminelle Linie; men paa den anden Side bevirker den næsten grænseløse Fattigdom, hvori mindst 90 % af Befolkningen lever, og Manglen paa selv den tarveligste Oplysning i Forbindelse med Racens stærke og udprægede Laster, at Lovovertrædelser, særlig Indgreb i Ejendomsretten og kønslige Forbrydelser, spiller en stor Rolle.

Nej, Grunden er den, at Kineseren nærer den mest indgroede Fordom mod at gaa til Domstolene og derfor søger, hvor det er muligt og i ethvert Fald ikke er forbundet med altfor stor Risiko, at afgøre Sagen uden Rettens Mellemkomst. Heri støttes han ogsaa til en vis Grad af en Tendens i Lovgivningen, idet denne i mange Tilfælde har sanktioneret den gamle Sædvaneret og tillader Familien, Klassen, Kommunen og andre lokale Enheder selv at afgøre mange mindre, kriminelle Sager uden Justitsens Mellemkomst. Og

der næst ser Autoriteterne som Regel gennem Fingre med selv betydelige Overskridelser af disse autonome Rettigheder, dels fordi de jevnligt bunder i hævdvunden Sæd og Skik, som det i Kina altid er en farlig Ting at rokke ved, dels fordi en Rettergang er en vidtløftig og kostbar Historie og tillige tager de i Forvejen stærkt bebyrdede Mandariners Tid. Endelig maa det nævnes, at det under Katastrofer som Oversvømmelser, Epidemier og Hungersnød næppe vilde være muligt for Staten gennem sin lovbundne og sene Retsforfølgning at fremkalde den Afskrækkelse, der er Straffens eneste Formaål i Kina; thi skønt Lovens Straffe med Rette forekommer en Europæer frygtelig haarde og grusomme, er de dog relativt milde mod de Forholdsregler, en rasende, af Sult og Elendighed ophidset kinesisk Mob anvender mod dem, den med Rette eller Urette anser for en Samfundsfare. For ikke længe siden oplystes det saaledes, at det i en af Rigets Provinser var ganske almindeligt, at en Tyv, i Stedet for at bringes for Retten, blev levende begravet. Paa Grund af den uhyre Fattigdom betragtes Tyveri nemlig som en af de værste Forbrydelser. Som Regel finder der først en Raadslagning Sted med den skyldiges Familie, hvis Samtykke erhverves med det gode eller det onde; et Hul graves, ofte af Staklen selv, ude paa Marken, og han kvæles saa efterhaanden af den løst tilstampede Jord. En Kvinde undgik kun denne Skæbne ved at hun — som en særlig Naade — blev lænket til en stor Møllesten som en anden Lænkehund.

En vægtig Bevæggrund til at undgaa Retsforfølgning er Skammen for Familien. At bevare Skinnet, »the face«, er som bekendt et særlig typisk kinesisk Træk. Dette gælder navnlig ved Ægteskabsbrud, af hvilke kun en ringe Del kommer offentlig frem. Den sædvanlige Fremgangsmaade er at pine Livet langsomt af den skyldige Hustru eller tvinge hende til Selvmord og at indgnide Elskerens Øjne i ulæsket Kalk, og den iøjnefaldende Mangel paa Sympathi, de Blinde lider under i Kina, skal efter Sigende væsentlig skrive sig

fra, at Befolkningen mistænker Staklerne for ved deres Attentat paa det højthellige Ægteskab selv at være Skyld i Blindheden. Hvor uretfærdigt dette er, fremgaar iøvrigt allerede deraf, at den skrækkelige Svøbe, de nyfødtes Øjenbetændelse, i Kina kræver utalte Masser af Ofre mellem Aar og Dag.

Men ved Siden af disse Hensyn og Betragtninger hersker der i den kinesiske Befolkning en sand Rædsel for Domstolene, hvad der giver sig et godt Udtryk i det gamle kinesiske Ordsprog: Lad den døde vogte sig for Helvede, den levende for »Yamen« (Raad- og Domhuset). Og naar man har levet nogen Tid i Kina og set, hvorledes Retfærdigheden som oftest udøves i Praxis, forstaar og sympatiserer man med Kineseren.

En Englænder har engang spøgende sagt, at England havde de sletteste Love, men den bedste Retstilstand. I Kina fristes man til at sige, at Loven er ligesaa god, som Retshaandhævelsen er slet. Naar man tænker paa, at Kinas nuværende Straffelov, Ta Tsing-Leu-Li, — med forholdsvis faa Ændringer — skriver sig fra Begyndelsen af det nuværende Mandshou-Tsing-dynasti, c. Aar 1650, og at dens Bestemmelser i Virkeligheden er optagne temmelig uforandrede fra tidligere Kodifikationer, bl.a. den berømte Tshe-u-ti (c. 1000 f. C.), saa staar man fuld af Beundring overfor et Lovværk, der rummer megen god og sund Retsfølelse, bæres oppe af et overlegent, om end ret ensidigt statsretligt Syn paa Samfund og Individ og præges af juridisk Skarpsindighed og kasuistisk Evne. Og skønt det jo ikke kan nægtes, at der klæber slemme Mangler ved Ta Tsing-Leu-Li — dens Tilladelse af Tortur, Straf af Forbryderens uskyldige Familie og de i vore Øjne barbariske Straffe —, maa man ikke glemme, at den staar uendelig meget højere end vore europæiske middelalderlige Love og afgiver det bedste Bevis paa Kinas høje Kultur paa en Tid, hvor Europas Kultur ikke var meget værd at tale om. Loven indeholder tillige en fuldstændig Kriminalproces, og som en rød Traad gaar

derigennem Hensynet til Retfærdighed og Lighed for Loven; den gyldne Regel: *in dubio pro reo* findes i kinesisk Redaktion flere Gange anført; der findes et fuldstændigt Appelsystem for alle, selv ret ubetydelige Forbrydelser, Forbud mod under normale Forhold at eksekvere Dødsdomme, før Dommen er stadfæstet af Kejseren selv, osv. Der sørges for at skabe en saa demokratisk og veluddannet Embedsstand som mulig; Skade kun, at Maalestokken for Dygtighed udelukkende er Kendskab til den klassiske Litteratur og Evnen til at udtrykke sig i et blomstrende og formfuldendt Sprog. Men paa den anden Side maa det ikke undervurderes, at Adgangen til selv de højeste Embeder staar alle aaben i Kina; Kuliens og Prinsens Søn er ligeberettigede til at aflægge de Prøver og Eksaminer, som betinger Adgangen til Embedsstigen, dog med Undtagelse af Skuespillere, Skarprettere, Arrestforvarere og Barberer samt deres Descendens indtil tredje Led. Embedsstanden rekrutteres saaledes ikke fra nogen bestemt Befolkningsklasse eller Lag, der kunde danne et for Dynastiet farligt Hierarki, men fornyes og forynges stadig med nyt Blod. Straffeloven indeholder endvidere detaillerede Regler om Dommernes Embedsførelse og indskærper navnlig Retfærdighed og Ubestikkelighed samt indeholder ret strænge Straffe for Embedsmisbrug, særlig Bestikkelse. Ganske betegnende er det ogsaa, at der paa Muren udenfor Indgangen til enhver Yamen altid skal findes et Billede i overnaturlig Størrelse af et Uhyre, kaldet Tan, forestillende Havesygen, som Mandarinen da har for Øje, hver Gang han forlader sin Bolig, og jævnlig findes ogsaa paa Muren afbildet en ildrød Kæmpe, kaldet Yang, Symbolet paa den gode Samvittighed, som en Opfordring for Mandarinen til altid at handle ret og billigt.

Men ligesaa tiltalende dette er i Theorien og paa Papiret, ligesaa sørgelig og trist er den praktiske Udførelse deraf.

Allerede den Omstændighed, at Lovbogen har en Paragraf, der paabyder, at hvis en Forseelse ikke kan henføres

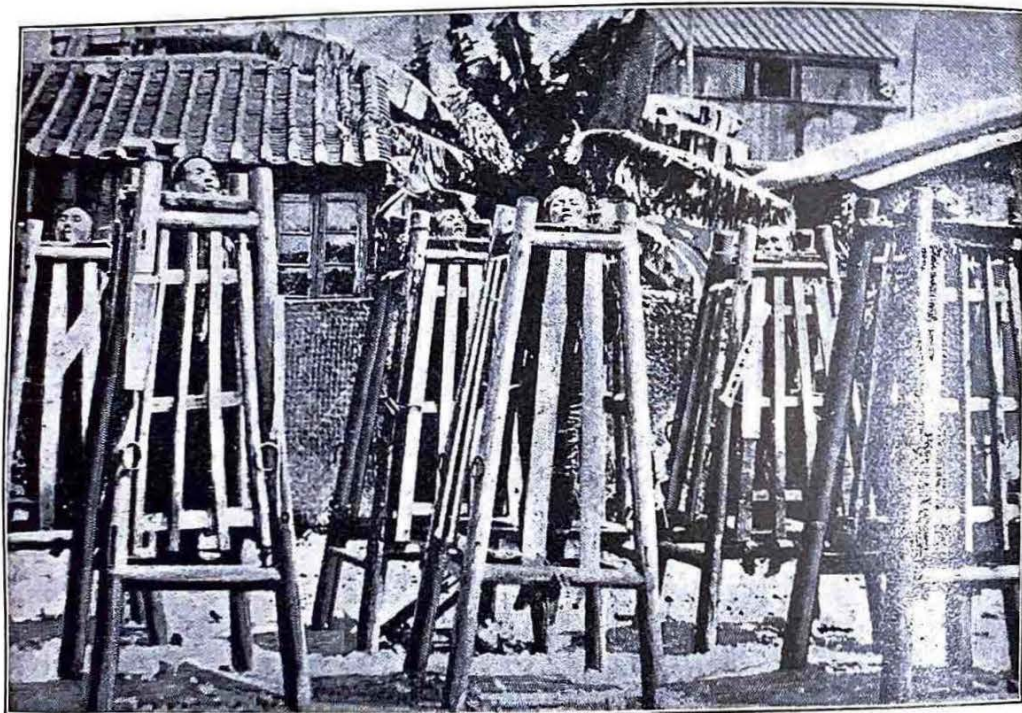
under nogen speciel Straffebestemmelse, skal Gerningsmanden straffes for »slet Opførsel« med 100 Slag af den svære Bamboo, aabner jo en vid Horisont for Vilkaarligheden.

Og betegnende er det, at baade i kinesiske og fremmede juridiske Kompendier opstilles der en bestemt Sondring mellem de legale Straffe og dem, der ikke er legalt anerkendte, men med hvis Anvendelse der ses gennem Fingre. Tager man f. Ex. Dødsstraffen, saa findes der i Lovbogen følgende Gradationer: 1) den saakaldte tøvende Død, dels med, dels uden Udryddelse af Delinkventens mandlige Descendens til 2det Led. 2) Halshugning enten med paafølgende Udstilling af Hovedet i et Bur eller uden denne Skærpelse; den sidste Klasse deles i to Kategorier, sikker Dom, der altid exekveres, og Dom, underkastet Revision, hvorved Straffen kan konverteres til en lavere Straffegrad, Strangulering, militært eller almindeligt Tvangsarbejde indtil 3 Aar. 3) Strangulering, dels sikker, dels underkastet Revision. Det er udelukkende af religiøse Hensyn til det kommende Liv, at denne Dødsmaade anses for den mildeste Form, thi den er i Virkeligheden langt mere pinefuld og langvarig end de andre, idet Bøddelen, der sidder overskrævs paa Delinkventens Ryg, med Hænderne snor Strikken langsomt fast om Halsen, indtil Døden endelig indtræder.

Men trods denne store Variation anvendes der ved Siden heraf og efter Sigende hyppigere end alle de andre Dødsmaader tilsammen den saakaldte »Udsættelse til Død«. Staklen anbringes nogen i et mandshøjt Tremmebur med Hovedet hvilende i en Slags Gabestok foroven og Fødderne anbragte paa tre Teglsten. Der maa den ulykkelige staa uden Føde og Drikke i den brændende Solhede eller den bidende Vinterkulde, udsat for Mængdens raa og gemene Løjer og Angreb af Insekter. Og har han i 24 Timer modstaaet denne Tortur og ikke ved i Fortvivlelse at sparke Teglstenene bort har kvalt sig selv, fjærnes den ene af disse — officielt antages det, at han har gjort det selv —, og han kan da kun undgaa Kvælningen ved at staa paa Taaspid-

serne; har han udholdt denne frygtelige Pinsel i de næste 24 Timer, fjærnes den anden Teglsten næste Nat, og om Morgen er han funden kvalt.

Et andet Eksempel er Pryglestraffen. Skønt Loven nøje foreskriver Slagenes Antal, nemlig fra 60 til 100 med den tunge Bamboo ($2\frac{1}{2}$ Pd.), der dog kun eksekveres med fra 20, 25 osv. til 40, og fra 10 til 50 med den lette Bamboo (2 Pd.), der eksekveres med 4, 5, 10, 15 og 20, ses der i høj

Grad mellem Fingre med, at disse Rammer overskrides, saa at Antallet endog kan naa op til flere Tusinde.

Endelig er Kastration, skønt ikke tilladt efter Loven, jævnlig anvendt, nemlig i Tilfælde af, at den henrettedes Sønner og Sønnesønner er over 16 Aar gamle, da Forbrydelsen, for hvilken Descendensens Udryddelse er paabudt, blev begaaet. I dette Tilfælde er der altsaa dog Tale om en Slags Formildelse.

Det blev før nævnt, at Embedsmandens Uddannelse i vore Øjne er forfejlet. For at gøre det muligt for enhver

Litterat, der har bestaaet sine Eksaminer, at overtage et hvilket som helst Embede straks og uden videre Forberedelse, er enhver Faguddannelse jo paa Forhaand udelukket, og naar Dommeren, for at holde os til ham, efter maaske at have været Toldinspektør, Digeforvalter eller Skatteopkræver, skal anvende den yderst komplicerede Straffekodeks, er han ganske nødvendig prisgivet de saakaldte Hjælpedommere, en særlig Klasse af hans private Tjenestefølge, hvis Hovedopgave det er at lede deres Herre saaledes, at han ikke ved Udøvelsen af sin Virksomhed i Rettens Tjeneste kommer til at falde i en af Lovens mange skjulte Faldgruber. Den stakkels Dommer, der maaske aldrig før har haft med en kriminel Sag at gøre, og som føler sig usikker og afhængig af sine egne undergivne, er sikkert ikke den rette til at raade over ofte flere Millioner Menneskers Skæbne. Tilmed er Dommerfunktionen altid forbunden med en stor Mængde administrative Hverv; en Kredsmagistrat er saaledes baade Dommer, Politimester og Skatteopkræver, og selv en Provinsialdommer har foruden hele Provinsens kriminelle Retspleje tillige at dømme i de civile Sager og at deltage i alle vigtigere Kommissioner vedrørende Provinsen.

Hans Løn, d. v. s. den lovlige, er grumme ringe og ganske utilstrækkelig. Den lange Studietid sluger mange Penge; Embedet faas som Regel kun ved at bestikke de overordnede Embedsmænd og Palads-Eunukkerne rigeligt, og det er næppe for meget sagt, at Gagen ikke engang slaar til til at lønne den talrige Skare af Bestillingsmænd og Tjenere, der udkræves for at holde det vidtløftige og omstændelige Embedsmaskineri i Gang og opretholde Værdigheden overfor Befolkningen. Tilmed har Regeringen af Frygt for, at Embedsmanden skal faa en for stor Indflydelse paa Befolkningen, for Skik kun at bortgive Embeder for kortere Tid, som Regel 3 à 5 Aar, og efter Udløbet af denne Tid maa Embedsmanden da atter til at antichambrere og bestikke til højre og venstre. Den arme Mand, der i saa kort Tid foruden Afholdelsen af sine personlige Udgifter skal

afbetale sin Gæld fra Fortiden og samle sammen til at skaffe sig et nyt og helst bedre Embede, glider da, med hvor gode Forsætter han end er begyndt, over paa det traditionelle »Squeezings-«, Bestikkelses-, Pengeafpresnings- og Statsbesvigelssystem, der er Landets Kræftskade. Betegnende er det ogsaa, at der i hver Yamen findes en særlig Klasse Bestillingsmænd, de saakaldte Yemun, hvis eneste Bestilling er at ordne de til Mandarinen indgaaende Bestikkelser og sætte disse i System, og da de lønnes efter Højden af de indgaaede Beløb, er det ikke saa underligt, at Befolkningen paa sine Steder kalder dem Djævelens Tømmeltot.

Det vil da forstaas, at Fristelsen til at anvende falske Lodder paa Fru Justitias Vægt er ret nærliggende. Taler man med Folk om Udfaldet af en Proces, er det ikke Spørgsmaalet om Ret og Uret, Skyld eller Uskyld, der drøftes, men om den paagældende har gode Kort paa Haanden overfor Yamen, god, indflydelsesrig Familie og Venner og — last, not least — en fyldt Pengepung til Disposition.

Men ved Siden heraf er der en betydelig Fare for Samfundet derved, at mange Forbrydelser, særlig de mest samfundsfarlige, aldrig bliver opklarede og straffede. Dette hænger sammen med den kinesiske Opfattelse af Begrebet Ansvarlighed, hvorved dette udvides over alle fornuftige Grændser. Lad være, at vi her, som mange Sinologer mener, har det Samfundskit, der har formaaet at sammenholde det uhyre »Midtens Rige« som en Enhed i langt længere Tidsrum end noget andet Verdensrige; men sikkert er det, at det kun er sket paa Bekostning af Individets Ret og Retfærdigheden.

Fra Familien, hvor Overhovedet er ansvarligt for alle Medlemmernes Handlinger, overføres Principet til Klassen, Landsbyen, Distriktet og anvendes i vid Maalestok i Embedsverdenen. Nogle enkelte Eksempler vil vise, hvor vidt det drives. Da Kineseren anser Dyd og Last for smittende, maa Omgivelserne straffes i Tilfælde af en Forbrydelse, fordi der ikke er udøvet god moralsk Indflydelse paa Forbryderen.

Saaledes meddelte den officielle Peking Gazette for nogen Tid siden, at Guvernøren i en af de midterste Provinser i Anledning af et Fadermord havde ladet samtlige Huse i Forbryderens Landsby nedrive af denne Grund. I et andet Tilfælde drejede det sig om Tyveri af nogle Kasser Ammunition fra et militært Magasin. Her blev først Soldaten, der havde begaaet Tyveriet, straffet med 100 Bambooslag og forvist til Rigets Grændse; en underordnet Officer, der skulde inspicere Magasinet, dømtes til 80 Slag og Afskedigelse, dog med Tilladelse til at konvertere Straffen til en Pengebøde. Den vagthavende Officer blev tiltalt for Meddelagtighed, men havde forsigtig absenteret sig i Tide, og ved Appelinstanten skulde der træffes Bestemmelse om, hvad Straf den kommanderende General skulde idømmes for hans Del i Forbrydelsen.

Embedsmanden formodes at have Kendskab til alt og alle indenfor hans Distrikt og ubegrændset Evne til at forebygge Ulykker og Forbrydelser, ja selv Naturkatastrofer. Hænder der da noget af den Slags, er han personlig ansvarlig, selv om han kan paavise, at han umulig kunde være Skyld deri eller kunde have forebygget det. Et godt Exempel herpaa er de jævnlige Oversvømmelser af den gule Flod. For at afværge disse, hvert Foraar optrædende Katastrofer, der ikke blot direkte koster en uhyre Mængde Menneskeliv, men ogsaa ved, at de tilgrænsende Marker milevidt dækkes med goldt Sand, spreder Hungersnød om sig, hvorved Millioner Mennesker aarlig omkommer, anlægges der paa de særlig truede Steder Diger af Ler og Riskviste. Holdes disse nu i god Orden, sker der kun undtagelsesvis Ulykker, hvis Vinteren i Bjergene har været usædvanlig rig paa Sne, eller Tøbruddet sker hastigere end sædvanlig, og den landsfaderlige Regering lønner da ogsaa en hel Stab af Dige-Embedsmænd med dette Maal for Øje. Saalænge alt gaar godt, har disse Mennesker kun deres beskedne Gage at leve af; men indtræffer en Katastrofe, begynder Sølvat at flyde ind i deres Kasser, først i Form af Regeringens og privates Tilskud til Skadens Udbedring, senere de ofte meget betydelige Hungers-

fonds, hvoraf sikkert en grumme stor Del havner i Embedsmændenes Lommer. Befolkningen er da ogsaa ganske klar paa den store Fristelse, dette er for Dige-Embedsmændene, og en gammel kinesisk Købmand ytrede engang, at naar de blot var af med Digefogderne, skulde de nok komme ud af det med »den Gule«. Naturligvis er der intet at sige til, at disse Embedsmænd straffes, hvis de forbryderisk har hidført Katastrofen, men de straffes i alle Tilfælde, og det samme er Tilfældet med den ulykkelige Distriktsejersmand og hans overordnede lige op til Guvernøren, skønt ingen af dem var i Stand til at afværge Skaden. Kun aftager Straffen opadtil og konverteres lettere til Bøder eller eftergives ved Hjælp af formaaende Venner og Bestikkelser.

Og selv i Tilfælde, hvor Ansvar et med Rette kan lægges paa Embedsmanden, er Straffene uforholdsmæssig haarde. Det er det gamle asiatiske Retsprincip, vi kender bl. a. fra Moseloven: Øje for Øje og Tand for Tand. Tillader f. Ex. Dommeren en Morder at unddrage sig Straffen, skal han selv straffes som en Morder, og idømmer han en haardere Straf end virkelig forskyldt, ifalder han selv denne haardere Straf. Modtager han Anmeldelse om Højforræderi og intet gør derved, bliver han, hvis det kommer til Uroligheder, hals-hugget, i modsat Fald nøjes han med 100 Slag Bamboo og Landsforvisning i 3 Aar.

Det samme gælder om Politifunktionærerne. Disse skal personlig staa inde for, at Forbrydere opspores og arresteres, og Loven paabyder en Straf af et diskretionært Antal Bambooslag fra Tid til anden, hvis de ikke fremskaffer et tilstrækkelig stort Antal Lovovertrædere. Intet Under derfor, at de er lige saa ivrige i Tjenesten som — sans comparaison — visse Politifolk i Vesten til at indgive Rapporter. Det er da ogsaa forudset i Lovbogen, at denne hellige Iver kan føre til Misbrug, og Straffene er haarde nok. Hvis det saaledes skulde vise sig, at en Person, der under Tortur har tilstaaet sig skyldig i Tyveri, virkelig var uskyldig, dømmes Konstablen, der havde arresteret ham, til militært Tvangsarbejde.

Viser det sig, at der er arresteret en forkert Person, og denne dør af en i Fængslet paadraget Sygdom, vil Konstablen, selv om han handlede i god Tro, blive landsforvist paa Livstid.

Sammenholder man nu alle disse forskellige Momenter, vil man nok kunne forstaa, at den kriminelle Retspraksis i Midtens Rige ikke svarer til den smukke Theori i Lovkodeksen. Hvor Dommeren ikke ser sin Fordel i at forfølge en Forbrydelse, søger han, af Frygt for sin Stilling, at dække derover. Det store Ansvar, hvorunder han handler, avler en Forsigtighed og Hængen sig i alle Formaliteter, der sinker og vanskeliggør Retsforfølgningen, og endelig bevirker hele Retssystemet, at Hensynet til ham selv og hans Pengepung i Reglen vil veje langt tungere end Ønsket om at øve Retfærdighed.

Jeg skal i det følgende tillade mig at omtale et Par ret typiske Retssager, der giver et ganske godt Begreb om den kinesiske Kriminaljustits.

I en større Landsby i en af Midterprovinserne var der begaaet et Mord paa en gift Kvinde. Anmeldelse herom havde fundet Sted, og Distriktsmagistraten beordrede sine Konstabler ufortøvet at opspore og indfange den skyldige. Kort efter fandtes Liget af en Mand i Nærheden af samme Hytte, daarlig skjult under noget gammelt Affald, og det mangetungede Rygte lod sig hurtig forlyde med, at der her var Tale om en krænket Ægtemands Hævn over en utro Hustru og hendes Elsker. Manden lod sig godvillig arrestere og bekræftede frivilligt overfor Dommeren, at det virkelig forholdt sig saa. Der blev følgelig ingen Anledning til at anvende Tortur mod ham; kun fik han, da han aabnbart stolede for meget paa sin gode Sag og derfor vel ikke optraadte med den tilbørlige Underdanighed for Retten, en 10—12 Slag paa Munden af den frygtede Læderlap, der slaar Fortænderne løse og gør Læberne svulne og ophovnede, saa at Staklen næppe kan tale og spise i 8 Dage; men slige

Bagateller er saa dagligdags, at ingen ænser det — undtagen naturligvis Delinkventen.

Medens det saaledes var in confesso, at han havde dræbt de to, var det af Hensyn til Strafudmaalingen af Vigtighed at faa konstateret, om der virkelig havde foreligget et Hor. For at faa dette oplyst blev Hovederne af de to dræbte i Dommerens Overværelse anbragte i en Balje med Vand, saaledes at Ansigterne vendte bort fra hinanden. Vandet blev derpaa sat i Bevægelse med en Stok, og Hovederne rullede saa rundt mellem hinanden. Da Bevægelsen i Vandet hørte op, vendte Ansigterne mod hinanden, og dermed var Brøden bevist, havde de været uskyldige, vilde de afdødes Aander have vendt Ansigterne i modsat Retning.

Det var en sand Tragedie, der gennem de forskellige Rapporter og Vidneudsagn kom for Dagen om denne ulykkelige Kvinde. Som spædt Barn var hun af sine luddfattige Forældre langt borte i Syd-Kina blevet afleveret til et af de mange Hittebørnshospitaler, der ganske vist holder Livet i de smaa Stakler, men iøvrigt søger at udbytte dem saa meget som muligt. Som de fleste andre Smaapiger blev hun i 10 Aars Alderen solgt til et Bordel, hvorfra hun nogle Aar efter løskøbtes af hendes senere Ægtemand, der var blevet stærkt forelsket i den kønne og livlige Pige. At dette Parti ikke var hans Familie, af gammel, jevnt velstillet Bondeæt, tilpas, forstaar man let; naturligvis ikke af moralske Grunde, men fordi der ingen Medgift kunde bringes, og Svigermoderen, der selv i mange Aar havde trællet under sin Mands Moder og levet et Liv, der vel ikke er stort bedre end en indisk Enkes, benyttede nu Lejligheden til at gøre Tilværelsen for den unge Kone til et sandt Helvede, særlig da hun mærkede, at Sønnen virkelig elskede Hustruen. Hug og Slag, Sult og Nød og giftige Ord og Beskyldninger, som kun den ene Kvinde kan bruge overfor den anden, gjorde det snart af med hendes Modstandskraft, og da hun var saa ulykkelig kun at føde Døtre, vendte Manden sig fra hende og tog efter Moderens Raad en Konkubine i Huset. Saa

brast hendes Taalmodighed, og hun hengav sig til sin Ven, den eneste, der endnu var god og hensynsfuld imod hende. Og Døden var sikkert det bedste, der kunde times hende.

Efter at Dommeren havde konfereret med sine Hjælpedommere, udtalte han, at saafremt Drabet af Elskeren var sket in flagranti, vilde Gerningsmanden ingen Straf være ifaldet; Drabet af Konen vilde være straffrit, fordi hun ved sit uhyre Fejltrin havde handlet »usønligt« mod sin Svigermoder, og Drabet af Elskeren vilde være legaliseret ved hans Hensigt, at bevare det sacrosancte Ægteskabs Renhed. Under de givne Forhold maatte der nu idømmes ham en Straf af 20 Slag Bamboo, men efter Straffens Eksekvering skulde der, under Hensyn til nævnte prisværdige Hensigt, udbetales ham en Sum af 50 Taels, c. 100 Kr., en Sum, der antagelig skulde gøre ham det muligt at købe sig en ny Kone.

Eksekutionen af den latterlig lave Straf paafulgte umiddelbart efter Domsafsigelsen. Morderen blev af to Politibetjente lagt paa Maven nedenfor Dommerens Sæde; den ene Betjent satte sig overskrævs over hans Skuldre, medens den anden blottede hans Underkrop, og saa tog de to Bødler fat med den lille Bamboo. En af de hyppigst anførte Anker mod Pryglestraffen, nemlig at Udøvelsen er saa individuel, og at Smerten kan varieres i meget høj Grad, er som bekendt Kilde til megen Bestikkelse i Kina; har Bambooen Knaster eller flossede Kanter, skærer den ind i Kødet; slaas der med Enden af Bambooen, er Slaget mere elastisk og smertefuldt, og det samme gælder, naar Slagene stadig rammer den samme begrænsede Overflade i Stedet for at spredes over hele Laarfladen; Bastonade anbringes nemlig i Kina paa den øverste Del af Laarene, men aldrig paa Sædet som i visse andre, mere fremskredne Kulturlande; og falder Slagene paa Knæhaserne, bliver Ofret undertiden Invalid. At overvære en saadan Eksekution, der altid har et fuldtalligt Publikum, gør et saare modbydeligt Indtryk; allerede efter det fjerde Slag danner der sig to haandsbrede røde Flader, der hurtig bliver hudløse og kommer til at ligne en kraprød Hesteboeuf. Jeg

ved knapt, hvad der virkede mest oprørende, Synet af Saarene og Staklens ynkelige Jammerskrig eller Betragtningen af Tilskuerne; hvoriblandt adskillige halvvoksne Europæer. knægte, hvis raa og lystne Udtryk fik en til at skamme sig over vor Civilisation.

Den anden Retssag handler ogsaa om et Mord og tager sig i europæiske Øjne endnu mere oprørende og barbarisk ud. Et halvt paaklædt Lig af en yngre Mand fandtes skjult i en forfalden Hytte i Udkanten af en mindre By. De paa Liget forefundne Saar og Lemlæstelser ledede naturlig Tanken hen paa en Forbrydelse, og Distriktsmagistraten, hvem Sagen blev meldt, foretog da først det fornødne Ligskeue. Det er ikke som hos os en Læge, men Dommeren selv, hvem dette paahviler, og da Kineserens dybe Aversion mod at gøre Indgreb paa Menneskelegemet af Hensyn til det kommende Liv gør Autopsi umulig, er der udarbejdet et udførligt Værk om, hvilke Slutninger der kan uddrages af en Undersøgelse, som ikke fordrer Sektion. Dette Værk, hvis første Udgave skriver sig fra Kejser Sun-Jus Regering (1241—1255), altsaa c. 300 Aar før den første Haandbog i Retsmedicin udkom i Europa (*Constitutio criminalis Carolina*), vrimler af anatomiske Fejl og rummer den krasseste Uvidenhed om fysiologiske Forhold. Menneskets Skeletdele angives til 365, svarende til Dagenes Antal i Aaret; Mænd har 12 Ribben, Kvinder 14, hvad der minder om den gamle middelalderlige Tro i Europa, at Manden havde eet Ribben mindre end Kvinden, fordi Eva var skabt af et af Adams Sideben. Mænds Knogler er hvide, Kvinders graa. Kvindens Skamben (os pubis) er hvidt, saalænge hun ikke har haft Omgang med mere end een Mand; gifter hun sig anden Gang, afsættes der en blaa Plet derpaa, og det samme gentager sig, hvergang hun har med andre Mænd at gøre; hos offentlige Kvinder er Skambenet helt blaat. Slægtsskabsforhold bevises ved, at to Blodsdraaber dryppes i Vand og dér forener sig, osv. Der benyttes en Figur, paa hvilken de forskellige Dele er indtegnede, dels de vitale Dele, 16 paa

Forsiden og 8 paa Ryggen, dels de ikke vitale Dele, 36 foran og 20 bagpaa, og paa denne Figur anføres nu de paagældende Saar og Kvæstelser i de tilsvarende Rubrikker.

Da det var ved Vintertid, at Liget blev fundet, var dette haardtfrosset, og ifølge Vademecum maatte det undergaa en yderligere Proces, før det egentlige Ligs-køn kunde foretages. Der blev gravet en flere Fod dyb Grube, af Længde og Bredde som Liget; den fyldtes med Kvas, der antændtes og paahældtes Eddike. Saa anbragtes Liget i Gruben, indsvøbt i et Klæde; der hældtes kogende Eddike over det og antændtes Baal paa begge Sider, hvorefter Kadaveret — ifølge Bogen — blev bøjeligt og blødt som før Dødsøjeblikket. Af forskellige uhyggelige Detailler, som der ikke er Grund til at komme nærmere ind paa, fandt Dommeren ud, at der forelaa et Ritualmord, foretaget i Hekseøjemed, en Forbrydelse, der rammes med Lovens strængeste Straf. Det gjaldt nu at udfinde Forbryderen, og de lokale Politimyndigheder fik strængt Paabud om under Trusel om Bastonade at hidskaffe den skyldige. Paa sædvanlig Vis, d. v. s. ved Trusler og Vold overfor enhver, der kunde tænkes at vide Besked, samledes Mistanken snart om en enkelt, en midaldrende, kæmpestærk Mand, der af sine Omgivelser var mistænkt for at vide mere end sit kinesiske Fadervor, og som hyppig i Smug søgtes som Troldmand. Men — Fuglen var fløjet og havde ikke efterladt sig mindste Spor. De betrængte Politimænd, der vidste, hvad der ventede dem, hvis Fristen udløb uden noget »Resultat«, arresterede da Troldmandens gamle Fader og bragte ham for Dommeren, der straks beordrede ham fængslet, indtil han opgav Sønnens Opholdssted. For at fremtvinge Tilstaaelsen anvendte man først de relativt mildere Midler. Man anbragte den gamle Mand i den første Fangegaard, hvor de værste Forbrydere findes. I Gaardens ene Væg er Opsynets ret spartanske Boliger, der dog er helt lukulliske i Sammenligning med Fangernes Huler; disse er indbyggede i de tre andre Mure og minder livagtigt om Burene i en zoologisk Have.

Forsiden bestaar af Jærnstænger, Gulvet er af stampet Ler, og en Forhøjning af brændt Ler er Seng. Det hele frembyder et Skue af Svineri og Elendighed, og selv i den kolde Tid hersker der en ubeskrivelig Stank; i Sommervarmen faar man næsten ondt efter et ganske kort Ophold. Paa Papiret er alt ordnet ganske godt i Fængslerne med en maanedlig Inspektion og en tarvelig, men dog nogenlunde tilstrækkelig Understøttelse til Fangerne, der efter Reglementet skal forsynes med en Skammel og 100 Cash (c. 15 Øre) daglig til Føde; men i Praxis overholdes dette ikke; Inspektør kommer kun sjelden og lukker Øjnene i for Manglerne. Fangevogterne anser sig kun forpligtede til at forpleje de Fanger, hvis paarørende ikke kan eller vil betale for dem, og Føden, der udleveres dem, er baade ussel og utilstrækkelig. Klages der til Inspektionen, er yderligere Savn og Mishandlinger fra Opsynets Side alt, hvad der opnaas. Der læses ret jævnligt i Peking Gazette, at Fanger paa denne Maade er pinte ihjel, i hvilket Fald der idømmes de virkelig skyldige, nemlig Arrestforvarerne, en ret lemfældig Straf, medens Inspektør, Dommeren, i hvis Yamen det er passeret, Guvernøren osv. ifalder aftagende strænge Straffe, som kan konverteres til Bøder eller helt bortfalde.

Den grænseløse Elendighed blandt Fangerne gør disse haarde og grusomme mod hverandre; belagte med Lænker, ofte bundne til en mandshøj, svær Bjælke, saa at hver Bevægelse er en Lidelse, er det en let Sag for dem at gøre hvert Øjeblik i Døgnet til et sandt Martyrium for hverandre, og tror de andre, at vedkommende har Penge eller velhavende Slægtninge, anvender de ofte de mest raffinerede Pinsler for at tvinge ham til at give dem det eneste, der kan fri dem selv ud af dette Helvede, nemlig de fornødne Penge til Bestikkelse. For ganske faa Aar siden citeredes der i Shanghai-Pressen en Dom i en saadan Anledning; de to skyldige Fanger blev idømte henholdsvis 2000 og 3000 Bambooslag og fik derefter knust Anklerne med en Hammer.

Oldingen blev belagt med Haandjærn og Fodlænker,

og en 3 Alen lang, tung Træstang blev bundet til Lænken over Anklen og ved Hjælp af et Tov holdt i en Vinkel af 35 ° ud fra Kroppen, saa at enhver Bevægelse var en ren Tortur. Han forhørtes jævnligt mer eller mindre indtrængende, men vilde eller kunde ikke opgive Sønnens Opholdssted. Saa tabte Dommeren naturligvis Taalmodigheden og befalede, at han skulde »udspørges skarpt«, d. v. s. underkastes Tortur, hvis han ikke inden 8 Dage bekendte. Dette frugtede, idet Rygtet herom sivede ud og naaede Sønnen, der for at frelse den gamle Fader meldte sig selv i Yamen.

Skønt Indicierne mod ham var stærke nok, nægtede han standhaftig, og da ingen i Kina kan dømmes uden egen Tilstaaelse, var Dommeren jo henvist til at anvende Torturen. Den legale Form herfor er dels den spanske Støvle, hvor Benene fra Knæene nedad fastsnøres mellem to Planker, og der dernæst med en Kølle drives flade Træklodser ned mellem Knæene, hvorved disse knuses, dels en Finger-Sammenpresser, der ødelægger Fingernerverne og ofte knuser Fingerleddene. Men Manden var i Besiddelse af en usædvanlig Modstandskraft, og overfor et saa graverende Lovbrud ansaa Dommeren sig, som ved saa mange andre Lejligheder, beføjet til at anvende de mangfoldige Arter af den illegale Tortur, som Loven uden at anerkende ser gennem Fingre med. Vi kender jo i vort civiliserede Europa ikke blot den middelalderlige Tortur, der naaede saa højt i den kristelige Kamp mod Kættere og Hekse, men ogsaa de ganske respektable Raffinements fra Nutidens russiske og spanske Fængsler, saa at vi ikke bør tale altfor højt om Kinesernes Barbari i denne Henseende.

Men skønt alle Midler anvendtes, Brænden med glødende Jærn, Udpilling af Haar, Afrivning af Neglene, Knusning af Testiklerne og meget mere, holdt den ulykkelige heroisk Stand til Dommerens Fortvivlelse. Tilsidst lod han ham kalde for sig og foreholdt ham, at hvor stærk han end var, vilde han dog i Længden ikke kunne udholde disse Pinsler, hvorfor vilde han da ikke hellere tilstaa med det

samme? Dommeren maatte jo nu, da han var gaaet saa vidt, for sin egen Skyld fortsætte lige til Døden. Det bryder jeg mig ikke om, svarede Fangen, det er dog kun mig, der lider derved; men tilstaar jeg mig skyldig, gaar det ogsaa ud over min Familie, og det vil jeg ikke have. Straffen var nemlig den tøvende Død for Gerningsmanden og Livsstraf, i Praksis Kastration, af hans Sønner og Sønnesønner over 16 Aar for at forhindre en saa forvorten Forbryder i at forplante Racen videre.

Nuvel, sagde Dommeren, lad os indgaa en Overenskomst: Du tilstaar Dig skyldig i almindeligt Mord; saa lider Du Din velfortjente Straf med den tøvende Død, og jeg lover Dig, at der ikke skal blive gjort Din Familie noget. Og saaledes blev det da; den Slags Overenskomster hører ikke til Sjeldenhederne i Kina, idet den domfældte med Rette stoler paa, at Mandarinen for sin egen Skyld ikke tør bryde sit Løfte til ham. Sagen paadømtes da og naaede gennem Appellinstanserne til »Board of punishments«, den kriminelle Højesteret i Peking, der formentlig har anset det for umuligt at opnaa en bedre Tilstaaelse, idet hans Navn straks opførtes paa Efteraars-Dødslisten, der forelægges Kejseren. Dette sker paa den Maade, at Navnene paa de Personer, der efter Rettens Skøn er mindre skyldige end de andre, anbringes i Hjørnerne af Papirarket eller saa nær Midten som muligt. Kejseren tegner derpaa med en i Purpur farvet Pensel en Cirkel paa Papiret, og de Forbrydere, hvis Navne træffes af den røde Linie, bliver eksekverede. Resten overføres paa næste Efteraarsliste; men hvis de tre Gange undgaar Purpurstregen, skal Straffen konverteres til den nærmest lavere Grad.

I dette Tilfælde ramtes uheldigvis Navnet første Gang af Purpurpenslen, eller maaske man hellere maatte sige heldigvis, thi Torturen havde forvandlet denne Kæmpe til en fuldstændig Krøbling, og fattig, som han var, henslæbte han en pinefuld Tilværelse i det forpestede Fængsel, ganske prisgivet Fangevogterens Gerrighed og Brutalitæt. Endelig

arriverede Eksekutionsordren, og uventet traadte en Morgen Dommeren med Bøddelen ind i Fængslet, meddelte ham Dommen og lod Lænkerne tage af ham. Der tilberedtes nu den Dødsdømte et godt Maaltid, dels for at give ham at forstaa, at Dommeren og Bøddelen ikke handlede ud fra fjendtlige Motiver, men kun som Retfærdighedens Stedfortrædere, dels og vel især for at forhindre, at den Døde skal vende tilbage til Jorden som en hungrig Aand, der kunde gøre al Slags Uro og Ulejlighed; herpaa tyder ogsaa Bøddelens sidste Ord til Fangen før Eksekutionen: »Spis, til Du er mæt, saa at Du kan vise Dig i den anden Verden som en velnæret Skygge.«

Den dødsdømte fik atter Mandarinens højtidelige Løfte paa, at ingen af hans paarørende vilde blive straffede, Hænderne blev bundne paa Ryggen, og et lille hvidt Flag, hvorpaa hans Navn og den tilstaaede Forbrydelse stod skrevet med rødt Tusch, blev befæstet paa en Bamboostok over hans Hoved, og da Staklen ikke kunde gaa paa sine lemlæstede Ben, bragtes han i en Bærestol til Retterstedet, der til daglig er et Pottemagerværksted, fulgt af en stor Mængde Mennesker, hvem Udsigten til at se »den tøvende Død« havde samlet udenfor Yamen. Denne Dødsmaade, kaldet Ling Tshi, bestaar i ved kyndig anbragte Snit at sønderdele Legemet i saa mange Dele som muligt uden at udslukke Livet. Tidligere paabødes der 72, ja undertiden 122 Snit, nu er det kun undtagelsesvis 36, men i Reglen blot 8. Man begynder med at skære Øjenlaagene af, derpaa udskæres Skulderbladene, saa afskæres højre Ben, venstre Arm, venstre Ben og højre Arm; derpaa rives Hjærtet ud, og Hovedet skilles fra Kroppen. Det skal være et ualmindelig uhyggeligt Syn, men næppe saa grusom en Dødsmaade som antaget, da Døden som Regel indtræffer ved 4de eller 5te Snit og jevnligt forinden, naar Bøddelen er bestukket til at overskære en større Puls-aare, og Straffen er derfor paa langt nær saa barbarisk som Halvhængning med Udtagelse af Indvoldene og Partering, der var i Brug f. Ex. i England for ikke saa lang Tid siden.

Derimod rummer denne Dødsmaade et religiøst Raffinement, der omgiver den med stor Rædsel i Kineserens Øjne. Da nemlig den Afdødes Aand maa genopstaa i det andet Liv i nøjagtig samme Skikkelse, som Legemet havde i Dødsøjeblikket, vil Aanden efter Ling Tschì præsentere sig i Aandeverdenen som en uformelig Klump af Smaastykker og uden Hoved, og ved almindelig Halshugning uden Udstilling af Hovedet er der derfor altid en Skomager tilstede for straks efter Eksekutionen at sy Hoved og Krop sammen for at raade Bod paa en saadan Kalamitet.

Fangen udviste til det sidste stort Mod og Selvbehersekelse, og kun en sagte Klagelyd undslap ham under Dødskampen. Naar man betænker, hvad denne simple Mand udstod af Kvaler for at redde sin Familie for Undergang, staar man fuld af Beundring overfor et Heltemod, der bunder i Kineserens dybt rodfæstede Familiefølelse, sikkert den stærkeste og dybeste af alle Kineserens Følelser; men det bør ikke lades ude af Betragtning, at en egoistisk-religiøs Tanke sikkert ogsaa har været medvirkende. Ved Kastration af hans Descendens vilde nemlig hans Aand engang blive berøvet Efterslægtens Bønner og Ofringer og hans Tilstand i det andet Liv blive mere ulykkelig, og det viser sig da ogsaa i Kina, at Religionen her som andre Steder er en saare stærk Magt, der overvinder Smerte og Død.
